Lietas Nr. C19029316
Lietas arhīva Nr. C-0293-16/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Kuldīgā, 2016.gada 23.martā

Kuldīgas rajona tiesa
tiesnese Liena Jansone
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu. Izskatot lietu, tiesa

k o n s t a t ē j a

2016.gada 21.janvārī prasītājs cēlis maza apmēra prasību pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu savam uzturam EUR 120 apmērā mēnesī. Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājs dzimis /datums/un prasītāja māte ir /pers. C/, bet tēvs – atbildētājs. Atbildētājs ar prasītāju kontaktus nekad nav uzturējis un nekāda veida materiālo palīdzību labprātīgi nav sniedzis. Līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai uzturlīdzekļi prasītāja uzturam bijuši piedzīti ar tiesas spriedumu. Arī paternitāte noteikta ar tiesas spriedumu.

Pēc pilngadības sasniegšanas prasītājs turpinot mācības /nosaukums/ /numurs/klasē, līdz ar to, prasītājam šobrīd neesot iespējams pašam nopelnīt līdzekļus savam uzturam.

Prasītājam nepieciešamo ikmēneša uzturlīdzekļu apmēra sastādot šādi izdevumi: apģērbam un apaviem – vidēji EUR 40 (apģērbs un apavi netiek iegādāti katru mēnesi, bet sadalot tiem gadā nepieciešamo summu, šie izdevumi ir vidēji EUR 40 mēnesī); mācību piederumiem – EUR 10 mēnesī, maksa par TV un Interneta pieslēgumu – EUR 17 mēnesī, maksa par LMT pakalpojumiem - EUR 15 mēnesī, vitamīniem un medikamentiem - vidēji EUR 5 mēnesī, higiēnas precēm - EUR 5 mēnesī, skolas un ārpusskolas pasākumiem (klases ekskursijām, kino apmeklējumiem u.tml.) - vidēji EUR 10 mēnesī, sporta treniņiem - EUR 15 mēnesī, prasītāja daļa no maksājumiem par komunālajiem pakalpojumiem (ūdeni, apkuri), apsaimniekošanas maksas, maksas par elektrību - vidēji EUR 57 mēnesī, pārtikai - EUR 70 mēnesī. Kopā - EUR 244 mēnesī. Bez tam, lai nākotnē palielinātu izredzes nodrošināt sevi ar iztikas līdzekļiem, šobrīd prasītājs apmeklē autovadītāju kursus, kam arī nepieciešami papildus līdzekļi.

Šobrīd prasītājs atrodas savas mātes pilnīgā apgādībā un viņa no savas puses prasītāju ar uzturlīdzekļiem nodrošina.

Prasītāja mātes ienākumi ir ģimenes valsts pabalsts EUR 11,38 apmērā mēnesī un ienākumi no gadījuma darbiem - apmēram EUR 370 mēnesī. Mātei pieder dzīvoklis, kurš ir prasītāja un prasītāja mātes dzīvesvieta, kā arī automašīna BMW 316. Bez tam, prasītāja māte reģistrēta kā turētāja prasītāja īpašumā esošajam motociklam Yamaha DT 125 X, kurš iegādāts par viņas līdzekļiem. Automašīnai un motociklam ir beigusies tehniskā apskate un atkārtotu tehnisko apskati transportlīdzekļu sliktā tehniskā stāvokļa dēļ nav iespējams iziet, līdz ar ko minētie transportlīdzekļi faktiski ir norakstāmi. Nekāda cita manta ne prasītājam, ne prasītāja mātei nepieder.

Tā kā prasītāja mātes ienākumi nav tik lieli, lai viņa viena pati spētu prasītāju nodrošināt ar visu nepieciešamo, prasītājs vēlas, lai arī atbildētājs maksā prasītājam uzturlīdzekļus EUR 120 apmērā mēnesī, līdz brīdim, kad prasītājs pabeigs mācības /nosaukums/, t.i., līdz 2017.gada jūnijam.

Prasītāja rīcībā esot informācija, ka atbildētājs strādā algotu darbu celtniecībā, bet viņa darba vieta un ienākumu apmērs, kā arī mantiskais stāvoklis prasītājam neesot zināms.

Prasītājs lūdz tiesu ar prasības iesniegšanas dienu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam uzturlīdzekļus EUR 120 apmērā mēnesī līdz brīdim, kad prasītājs pabeigs mācības /nosaukums/, t.i., līdz 2017.gada jūnijam, vai līdz apstākļu maiņai.

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

2016.gada 11.februārī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētājs prasību atzīst daļēji, paskaidrojot, ka atbildētājam ir piešķirts trūcīgās ģimenes (personas) statuss un atbildētāja apgādībā vēl arī ir meita /pers. D/. Atbildētājs norāda, ka apņemas maksāt uzturlīdzekļus prasītāja uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, t.i., EUR 111 mēnesī.

Vienlaikus atbildētājs pieteicis lūgumu viņu atbrīvot no tiesas izdevumu samaksas, ņemot vērā apstākli, ka atbildētāja apgādībā ir viens nepilngadīgs bērns un atbildētājam ir piešķirts trūcīgās ģimenes (personas) statuss. Paskaidrojumos atbildētājs norādījis, ka nevēlas, lai lietas izskatīšana notiktu tiesas sēdē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, ja tiesa neizskata lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.^{26} pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Datums, kad sprieduma noraksts ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa nolēmusi izskatīt lietu rakstveida procesā, nosakot, ka sprieduma norakstu varēs saņemt Kuldīgas rajona tiesas kancelejā 2016.gada 23.martā, un 2016.gada 12.februārī ierakstītā pasta sūtījumā uz prasītāja deklarēto dzīvesvietu un atbildētāja deklarēto dzīvesvietu nosūtījusi par to paziņojumu (lietas 25.lapa).

Novērtējot prasību un lietā esošos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Dzimšanas apliecība (lietas 12.lapa) apliecina, ka /pers. A/ dzimis /datums/un viņa tēvs ir atbildētājs.
/nosaukums/ 2015.gada 12.decembra izziņa (lietas 11.lapa) apliecina, ka prasītājs mācās /nosaukums/ /numurs/.klasē.
Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un

māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai ar abiem vecākiem.

Šīs normas izpratnē, pamats uzturlīdzekļu piedziņai ir apstāklis, ka bērns pats nespēj sevi apgādāt, tāpēc uzturlīdzekļi piedzenami no vecākiem samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli. Līdzekļu summai, kuru vecāki dot bērna uzturam, jābūt samērojamai ar vecāku ienākumiem un arī bērna vajadzībām.

Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments savā 2008.gada 26.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-440/2008 atzinis, ka vecāku pienākums nodrošināt bērna uzturu nebeidzas ar bērna pilngadības sasniegšanu. Vecāku pienākums ir rūpēties par saviem pilngadīgajiem bērniem, ja tie nespēj sevi nodrošināt, turpinot mācības vidējās, profesionālās vai augstākās izglītības iegūšanai, un ja izglītības iegūšana nav savienojama ar darbu.

Tiesa atzīst par pierādītu faktu, ka prasītājs mācās /nosaukums/ un līdz ar to tiesa secina, ka prasītājs neizvairās ar darbu iegūt līdzekļus savam uzturam, bet mācību dēļ šobrīd nespēj sevi apgādāt. Bez tam, tiesa konstatē, ka prasītājam nepieciešami līdzekļi savu vajadzību apmierināšanai un viņam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus līdz brīdim, kad viņš pats spēs sevi apgādāt.

Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ka, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Pie šādiem faktiem pieder vēstures notikumi, dabas notikumi, kā arī vispārzināmas uz pieredzi pamatotas patiesības. Jautājumu par to, vai fakts uzskatāms par vispārzināmu, izšķir tiesa. Tādējādi, tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t. *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedums lietā Nr. SKC-863/2011).*

Ņemot vērā citētās judikatūras atziņas, tiesa atzīst par pierādītu izdevumu apmēru daļā par apģērbam un apaviem nepieciešamo summu EUR 40 apmērā mēnesī, mācību piederumiem EUR 10 mēnesī, vitamīnu un medikamentu iegādei EUR 5 mēnesī, higiēnas precēm EUR 5 mēnesī, skolas un ārpusskolas pasākumiem EUR 10 mēnesī, pārtikas iegādei EUR 70 mēnesī, kas ir atzīstamas par adekvātām summām vienas personas ikmēneša izdevumu apmēram.

SIA "/nosaukums/" kvītis (lietas 22.lapa) apliecina, ka par sporta trenažieru apmeklējumu prasītājam jāveic samaksa EUR 15 mēnesī. Līdz ar to tiesa atzīst par pierādītiem ikmēneša sporta treniņu izdevumus EUR 15 apmērā mēnesī.

SIA "Kuldīgas siltumtīkli", SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi" rēķini (lietas 17.-21.lapa), prasītāja mātes konta pārskati (lietas 23.-25.lapa) apliecina, ka vidējie izdevumi mēnesī, kas attiecināmi uz prasītāja daļu par komunālajiem pakalpojumiem (ūdeni, apkuri), apsaimniekošanas maksas, maksu par elektrību ir EUR 57 mēnesī. Savukārt izdevumi par interneta un televīzijas pakalpojumiem ir EUR 12,60 (EUR 17,69+7,50:2), par mobilo telekomunikāciju pakalpojumiem EUR 15 (EUR 30:2).

Ņemot vērā spriedumā norādīto argumentāciju, tiesa atzīst par pierādītu prasītāja ikmēneša izdevumiem nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru EUR 240 apmērā.

Saskaņā ar judikatūru, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesai ir jāņem vērā uzturlīdzekļu maksātāja materiālā palīdzība citiem viņa bērniem, jo tas ietekmē uzturlīdzekļu maksātāja mantisko stāvokli *(skatīt Augstākās tiesas 2010.gada 13.janvāra spriedumu SKC-99/2010).* Bez tam, nosakot uzturlīdzekļu apmēru saskaņā ar Civillikuma 179.pantu, tiesa izvērtē abu vecāku mantisko stāvokli.

Tiesa ņem vērā, ka prasītājas mātes – /pers. C/ VSAA fiksētie ikmēneša ienākumi ir darba alga EUR 360, kas ievērojot apstākli, ka prasītāja māte ir reģistrēta kā mikrouzņēmuma darbinieks, prasītāja mātei tiek izmaksāta bez nodokļu ieturēšanas. /pers. C/ pieder nekustamais īpašums (lietas 13.lapa), kas ir prasītāja un viņa mātes dzīvesvieta. Uz prasītājas mātes vārda ir reģistrēti divi transportlīdzekļi, kuri pēc prasītāja norādītā, nav izmantojami un ir norakstāmi.

Izvērtējot atbildētāja mantisko stāvokli, tiesa ņem vērā, ka saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem (lietas 37.lapa) atbildētājs ir reģistrējies kā bezdarbnieks un viņa ienākumi vidēji mēnesī ir EUR 120. Atbildētāja īpašumā ir mantots dārza zemes gabals 625 m^2 platībā (lietas 34.lapa). Atbildētāja īpašumā nav reģistrēti citi nekustamie īpašumi. Atbildētāja apgādībā ir viens nepilngadīgs bērns – /pers. D/. Atbildētāja ģimenei ir piešķirts trūcīgas ģimenes statuss (lietas 30.lapa). Turklāt, tiesa ņem vērā, ka saskaņā ar VSAA izziņā norādīto (lietas 37.lapa), atbildētājs ilgstoši – laika periodā no 2015.gada 18.janvāra līdz 2015.gada 14.jūnijam ir saņēmis slimības pabalstu un pēc tam ir reģistrēts kā bezdarbnieks, kas tiesas ieskatā liecina par to, ka atbildētājs neizvairās no pienākuma gūt ienākumus savu bērnu uzturam, un atbildētāja salīdzinoši nelielajiem ikmēneša ienākumiem ir objektīvs pamats.

Līdz ar to, tiesa atzīst, ka prasītāja mātes materiālais stāvoklis ir labāks, kā atbildētājam, jo prasītāja mātes ikmēneša ienākumi ir trīs reizes lielāki, turklāt viņas apgādībā ir tikai viena persona – prasītājs. Savukārt atbildētāja apgādībā ir vēl viens nepilngadīgs bērns.

Izlemjot jautājumu par to, kādā apmērā piedzenami uzturlīdzekļi, tiesa ņem vērā, ka atbildētājs savos paskaidrojumos ir atzinis, ka ir spējīgs sniegt uzturlīdzekļus prasītājam EUR 111 apmērā. Līdz ar to, ņemot vērā tiesas atzīto prasītāja uzturam nepieciešamo līdzekļu apmēru EUR 240 apmērā, kā arī prasītāja mātes salīdzinoši labāku materiālo stāvokli un to, ka atbildētāja apgādībā ir viens nepilngadīgs bērni, kuru uzturam neatkarīgi no atbildētāja spējām un mantiskā stāvokļa, atbildētājam ir jānodrošina uzturlīdzekļu apmērs EUR 111 apmērā, kā arī to, ka tiesa nav konstatējusi kādas atbildētāja īpašas spējas gūt ienākumus lielākā apmērā, kā tie konstatēti ar spriedumu, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenami uzturlīdzekļi atbildētāja atzītajā EUR 111 apmērā, tādējādi paredzot, ka prasītāja māte ir spējīga sniegt uzturlīdzekļus dēlam lielākā – EUR 129 apmērā.

Ņemot vērā judikatūrā sniegto Civillikuma normas, par vecāku pienākumu gādāt par bērnu uzturēšanu, tulkojumu (Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedums lietā Nr.SKC-556), uzturlīdzekļi piedzenami no prasības iesniegšanas dienas tiesā 2016.gada 21.janvāra, jo ar prasības celšanas brīdi prasītājs saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantu uzsācis ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju.

Nosakot laiku, līdz kuram ir nosakāms atbildētāja pienākums sniegt uzturlīdzekļus prasītāja uzturam, tiesa atzīst, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 192.panta nosacījumiem, tas nosakāms atbilstoši prasītāja pieteiktajam lūgumam – līdz brīdim, kad prasītājs pabeigs mācības /nosaukums/.

Tiesa, ņemot vērā, ka uzturlīdzekļu piedziņa skar bērna materiālās intereses, atzīst par pamatotu un apmierināmu prasītājas atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam pieteikto lūgumu noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, prasītājs no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvots.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta a.apakšpunktu, proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai ir maksājama valsts nodeva EUR 199,80 (111x12=1332x15%) un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi EUR 6,20 (lietas 2.lapa).

Atbildētājs, pamatojoties uz apstākli, ka viņa apgādībā ir viens nepilngadīgs bērns, kā arī viņa ģimenei ir piešķirts trūcīgas ģimenes statuss, ir pieteicis tiesai lūgumu atbrīvot viņu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Tiesa, izvērtējot atbildētāja mantisko stāvokli – to, ka atbildētāja apgādībā ir viens nepilngadīgs bērns, atbildētāja ģimenei ir piešķirts trūcīgas ģimenes statuss, kā arī to, ka atbildētājs ir reģistrējies kā bezdarbnieks, kas tādējādi norāda uz to, ka atbildētājs neizvairās no pienākuma gūt ienākumus, atzīst, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis liedz viņam nomaksāt tiesas izdevumus EUR 206 apmērā un līdz ar to, viņš no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvojams.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 34.pantu, 42.panta pirmo daļu, 92., 97.pantu, 190.-193.pantu, 204. [1], 205. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Ar 2016.gada 21.janvāri piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus EUR 111 (simtu vienpadsmit *euro*) apmērā ik mēnesi, līdz brīdim kad /pers. A/ pabeidz mācības/nosaukums/.

Spriedumu daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildīt nekavējoties.

Uzturlīdzekļu samaksa veicama prasītāja norādītajā kontā AS "Swedbank" Nr./numurs/.

Atbrīvot /pers.B/, personas kods /personas kods/, no tiesas izdevumu EUR 206 samaksas valsts ienākumos.

Spriedumu, ievērojot Civilprocesa likuma 440.[2]panta nosacījumus, var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2016.gada 23.marta, apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, sūdzību iesniedzot Kuldīgas rajona tiesā.

Tiesnese L.Jansone